

Ευρώπη;

► Του **ΠΕΤΡΟΥ Θ. ΠΙΖΑΝΙΑ**, ομότιμου καθηγητή Ιστορίας, στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο

ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΛΙΓΑ χρόνια, έως τις αρχές τις δεκαετίας του 1990, οι ισχυρές ευρωπαϊκές χώρες και εντός αυτών ο γαλλογερμανικός άξονας εγγυόνταν πολιτικά-οικονομικά πολλές και θεμελιώδεις αξίες και σημαντικά κοινωνικά δικαιώματα. Εμπέδωναν επίσης σχετικά ισότιμες σχέσεις μεταξύ των κρατών-μελών, την ειρήνη για τους λαούς και άλλα σημαντικά. Έτσι ο ευρωπαϊσμός κάλυπτε, η Ευρωπαϊκή Ένωση συνιστούσε το πιο ελπιδοφόρο πολιτικό πείραμα στον πλανήτη και επηρέασε τόσο ώστε να ξεκινήσουν αντίστοιχες προσπάθειες στη Λατινική Αμερική. Τι απέμεινε από αυτή την ωραία δυναμική, γιατί η ευρωζώνη απωθεί μεγάλα τμήματα των ευρωπαϊκών λαών, ενώ άλλα τα αφήνει αδιάφορα; Γιατί η ευρωζώνη που διαδέχτηκε κατ' ουσία την Ε.Ε. κατάντησε ξέφτι του αρχικού ευρωπαϊκού πολιτικού σχεδίου;

ΑΣΦΑΛΩ, Ο ΤΡΟΠΟΣ που συγκροτήθηκε η ευρωζώνη στη βάση της Συνθήκης του Μάαστριχτ αρχικά και της Λισαβόνας, οι όροι σύστασης της ΕΚΤ, η ένωση των δύο Γερμανιών, η επέκτασή της στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, περιλαμβάνονται στις αιτίες. Ωστόσο, νομίζω πως η θεμελιωδέστερη αιτία της εμφανέστατης πλέον συμβολικής και πολιτικής φθοράς του ευρωπαϊκού σχεδίου οφείλεται στη γενικευμένη στρόφη των πολιτικών και οικονομικών ευρωπαϊκών ελίτ στο νεοφιλελεύθερο οικονομικό και πολιτικό σύστημα διακυβέρνησης των ευρωπαϊκών κοινωνιών από τη δεκαετία του 1990. Σήμερα οι γερμανικές ελίτ, επικεφαλής όλων των ευρωπαϊκών, χρησιμοποιώντας το χρέος ως μηχανισμό νέου τύπου κυριαρχίας και αλλού έμμεσης αποικιοποίησης, προωθούν τις πλέον κραυγαλέες κοινωνικές και διακρατικές ανισότητες - τόσο καταστροφικά όσο αρμόζει στις κυρίαρχες γερμανικές ηγετικές ομάδες. Συνοπτικά στην Ευρώπη από την κοινωνία του κοινωνικού κράτους για όλους έως και τη δεκαετία του 1980, αρχίσαμε να περνάμε στην κοινωνία των δύο τρίτων, αρχής γενομένης με τη Θάτσερ, και κατά την περίοδο της γερμανικής κυριαρχίας από την κρίση του 2008 πορευόμαστε σταθερά προς την κοινωνία του ενός τρίτου. Για τις ευρωπαϊκές δεξιές ελίτ οι υπόλοιποι περισσεύουν.

Δεν είναι όλες οι χώρες στην ίδια κατάσταση, το γνωρίζουμε. Η Γαλλία και η Γερμανία περιορίζονται προσώρας στην κοινωνία των δύο τρίτων περιθωριοποιώντας βαθμιαία το ένα τρίτο του πληθυσμού τους. Η Ιταλία αντιστέκεται χάρη στην παραοικονομία, η Ισπανία όμως προσπαθεί να πλησιάσει το πρότυπο της κοινωνίας του ενός τρίτου. Το ίδιο πρότυπο έχουν επιτύχει πλήρως οι νέες χώρες-μέλη της Ανατολικής Ευρώπης, εν μέρει οι χώρες των μνημονίων και πλήρως η Ελλάδα.

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ του ενός τρίτου; Αν κάποτε ως νέοι επαναστάτες πνέαμε ιδεολογικά μένεα ενάντια στην εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο και ομνύαμε στην απελευθέρωση της ερ-

γατικής τάξης από την καταλήστευση της υπεραξίας της εργασίας της, σήμερα αυτά αποτελούν πλημμελήματα. Στις μέρες της κυριαρχίας του νεοφιλελευθερισμού, ή αλλιώς του χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου και των συνοδευτικών μεγάλων διεθνών βιομηχανικών αλυσίδων που ένα μεγάλο μέρος του κεφαλαίου τους αποσύρεται από την παραγωγή για να επενδυθεί στην κερδοσκοπία, δημιουργείται πληθυσμιακό περίσσειμα. Ως περίσσειμα ανθρώπων εννοούνται εκείνοι των οποίων η αξία, οπότε και η ζωή, κρίνεται με τεχνικο-οικονομικά κριτήρια ως υπερβάλλουσα σε σχέση με τις ανάγκες αναπαραγωγής του χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου. Το πλέον ανάγλυφο παράδειγμα εντός ευρωζώνης είναι βεβαίως η ελληνική κοινωνία. Στα πέντε χρόνια των μνημονίων σχεδόν ο μισός ελληνικός πληθυσμός βρέθηκε λίγο πάνω έως πολύ κάτω από το όριο της επίσημης φτώχειας, μεταξύ αυτών και πολλοί από όσους εξακολουθούν να εργάζονται. Και ένα ακόμη 20% υπέστη σχετικές απώλειες που υποβάθμισαν τη ζωή του.

ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ αδύναμοι και πολλοί μεσαίοι Έλληνες αποτελούν το τέλειο παράδειγμα της κοινωνικής καταστροφής, της κοινωνίας του ενός τρίτου. Θα δικαστεί κάποιος πολιτικός υπεύθυνος, Έλληνας ή Ευρωπαίος, γι' αυτή την καταστροφή; Οι Ευρωπαίοι δανειστές μας, αλλά και εταίροι κατ' ευφημισμό, δεν ήθελαν να αναγνωρίσουν καν ότι υπάρχει στην Ελλάδα ανθρωπιστική κρίση, γιατί απλούστατα γι' αυτούς είναι οικονομικά πληθυσμιακό περίσσειμα. Ακόμη χειρότερες είναι οι εκδηλώσεις της αγριότητας των κυρίαρχων ευρωπαϊκών πολιτικών και οικονομικών ελίτ εκτός ευρωζώνης. Τα παραδείγματα αρχής γενομένης από τη Γιουγκοσλαβία, με επικεφαλής τους πολιτικά πλίθιους στην εξωτερική πολιτική Γερμανούς, το μαρτυρούν. Γαλλική, αγγλική και γερμανική κυβέρνηση πάντα μαζί με την αμερικανική, και δευτερευόντως άλλες, διέλυσαν χώρες όπως η Συρία και η Λιβύη στο όνομα της δημοκρατίας, αφού είχαν χρηματοδοτήσει και εξοπλίσει τρομοκράτες στο όνομα των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Τώρα οι δεξιό Ευρωπαίοι απειλούν με στρατιωτικά μέσα τα κύματα προσφύγων που οι δικές τους καταστροφικές παρεμβάσεις προκάλεσαν.

ΣΕ ΜΟΛΙΣ ΕΙΚΟΣΙ πέντε χρόνια περάσαμε από την Ευρώπη της ειρήνης σε εκείνη της πρόκλησης περιφερειακών πολέμων και επεμβάσεων, από την ευρω-μεσογειακή συνεργασία στην αντιμετώπιση των προσφύγων ως ανθρώπινων σκουπιδιών. Όπως από την Ευρώπη των ισότιμων λαών οδηγήσαμε στην Ευρώπη των ισχυρών ελίτ και των κοινωνικών προσαρτημάτων τους, από τη μία, και των ανθρώπινων περισευμάτων, από την άλλη.

